

Nato je poročal o Zvezinih celjskih prireditvah upravni odbornik tov. Burdian obširno in jedrnat.

Predavanje tov. g. Korbana o narodnih pesmih in njih nabiranju je bilo prav zanimivo. Tolikobolj, ker je predaval predavatelj več krasnih dosedaj neznanih narodnih pesmi iz Luč, ki jih je tovariš sam nabral. Dajal je navodila, kako postopati pri nabiranju in zlasti glede melodij. Poučno predavanje je splošno jako ugajalo.

Razgovarjalo se je nato še, kako praznovati dvajsetletnico obstoja društva.

Sklenilo se je, da se letos ob priliki uradne konference v Mozirju priredi po možnosti koncert ali pa vsaj zabavni večer, drugi dan (četrtke, dne 25. junija) pa je slavnostna seja, pri kateri se poroča o zgodovini našega društva. Po zborovanju bo banket.

Izvolil se je posebni odsek, ki ima vse potrebno ukreniti glede proslave dvajsetletnice. Ta odsek se je po zborovanju takoj zbral in se konstituiral. V odseku so: gospica Ježovnik (blagajničarka) in tovariši Korban (tajnik), Majer, Sotlar (pevovodja) in Sijanez (predsednik).

Razgovarjalo se je naposled še o nekaterih lokalnih zadevah, zlasti še o dopisih v „Slovenskem Gospodarju“. Ta list pride tudi v otroške roke. Otroci se čudijo, kako ničredneži so učitelji. Gotovi krogi naj javijo javnosti tistega, ki deluje res proti veri, ako vejo za katerega, kar tako pavšalno sumničiti je pa podlost.

Goriško.

Učiteljsko društvo za goriški okraj je imelo dne 14. t. m. v Gorici svoj občni zbor. Navzočih je bilo okoli 70 tovarišev in tovarišic, med temi precej gostov iz sežanskega in tolminskega okraja. Predsednik tov. Križman pozdravi navzoče, se zahvali za čast in zaupanje, ki smo mu ga izkazali s tem, da smo si ga izbrali za predsednika našega društva. V daljšem govoru poziva navzoče k sodelovanju v blagor našega naroda, pozdravi goste in otvori zborovanje. Tajnik tov. J. Rojce prečita zapisnik zadnjega zborovanja, ki se odobri soglasno. Nato javi predsednik, da doba oni voditelji, ki so plačali poštino za umetna gnojila, stroške povrnjene od „Kalijskega združenja“ v Gradcu, a tov. voditelji so se izjavili, da podare ta denar v korist društva. Tako je priraslo naši blagajnici okoli 40 K, za kar bodi tov. voditeljem presrečna hvala.

Glede sprejema „Zaveze“ javi tov. predsednik, da je sežansko učiteljsko društvo že izvolilo delegate v pripravljani odbor; s Tolminskega niso še naznanjeni. Na predlog tov. Furlanija se sklene z navdušenjem, da naj bo častni predsednik pripravljalnega odbora naš priljubljeni predstojnik, g. nadzornik Fr. Finšger, ki se na to zahvali za zaupanje in čast in izrazi zatrdilo, da bo po svojih močeh deloval na to, da se naš vrli parlament sprejme kar naj-dostojneje.

Pevovodja tov. Al. Verč poroča o predpripravi za koncert. Peli se bosta na tem koncertu dve pesmi, in sicer I. Zavezina, II. en mešan zbor; ostale točke sporeda izpolni vojaška godba 47. pešpolka. Glede petja poroča tov. Jos. Urbančič, da naj se naprosi „Pevsko in glasbeno društvo“, da prevzame pevske točke. Tov. Križman pojasni na to, da kaj takega ni mogoče, pač pa naj se pozovejo k sodelovanju tudi tovariši in tovarišice iz drugih okrajev. Podrobnejše naj sklene pomnoženi odbor. — V smislu dopisa vodstva „Zaveze“ se sklene dovoliti 20 K za J. Legov spomenik.

Nato se oglasi tov. Možina, poudarjajoč, kolike važnosti je društveno življenje po vaseh. Poziva tovariše k delovanju pri raznih društvih, tovarišice pa naj zbuja narodno zavest pri našem ženstvu; v to svrhu naj ustanovljajo ženske podružnice naše Ciril-Methodove družbe. V prvi vrsti je v to poklican odsek za izvenšolsko delovanje, ki naj deluje nekoliko intenzivneje.

Nato smo šli v poslopje okrajnega glavarstva, kjer nam je g. nadzornik predaval o skriptikonu. V kratkih besedah nam je pojasnil sestavo tega aparata ter nam nato demonstriral manipuliranje z njim, za kar je žel obilo priznanja.

Odborova seja bi imela biti prvi četrtak junija; ker pa je 3. junija okrajna konferenca, tedaj se bo vršila ob tej priliki tudi odborova seja popoldne ob 3. v kavarni „Central“. V smislu sklepa zadnje odborove seje imajo pristop k nji poleg odbornikov tudi ostali člani društva. Razgovarjalo se bo o sprejemu „Zaveze“ in o predpripravi.

Učiteljsko društvo za sežanski šol. okraj je imelo svoj redni občni zbor dne 7. t. m. v Štanjelu. Krasno popoldne jutro je privabilo precejšnjo udeležbo. Zborovanje je počastilo sedem tovarišev in dve tovarišici iz sosednjega gor. okraja. Imamo v našem okraju precej vrlih delavskih udov, imamo pa, žal tudi takih v društvu, ki z vso konsekvenco izostajajo od društvenih sej in sestankov. Vsaj enkrat, samo enkrat na leto naj bi se zdramili taki speči, mrtvi udje in udinje ter se nam dali gledati iz obličja v obličje vsaj o priliki glavnega zborovanja.

Ob pol 11. uri otvori predsednik zborovanje z lepim nagovorom, ki se v njem spominja Njega Velikanstva presvetlega cesarja. Čegar jubilej slavimo po njegovi želji najdostojnejše, ako zastavimo vse svoje duševne in

telesne moči v prid in blagor nadebudne mladine. — Po presrečnem pozdravu, ki je veljal zlasti milim nam gostom, se je prešlo na dnevni red.

Po overitvenju zapisnika prejšnjega zborovanja nam je naš neumorno delavni, dolgoletni tajnik tov. Vendramin podal svoje letno poročilo ter v kratkih, a jedrovitih besedah orisal delovanje društva v minulem letu. Vzelo se je v znanje. Finančni položaj društva nam je izkazal z vsemi najpodrobnejšimi podatki naš vrli blagajnik tov. Mervič. Toži sicer, da mu gre trda za svetle krone, toda blagajnica je v dobrih rokah. Trije pregledovalci računov so jih našli v redu. Skrbimo pa, da bomo redno plačevali udnino! S tem olajšamo denarničarju že itak siten posel — iztrjevanje.

Tov. Mervič je nato nadaljeval svoj temeljito proučeni referat „Tehnika“. Povabil nas je s seboj v nadzemske višine. Plavali smo v duhu v najraznovrstnejših zrakoplovih, kjer nam je bil on sam spreten krmilar. Saj je poznal zgodovino, vrednost in pomen posameznih zrakoplovov. Čast tov. referentu!

Iznenadil nas je nato s svojim lepim referatom tov. Bajec. Z odprto besedo nam je nasvetoval marsikaj, da si pomoremo do boljšega ugleda. „V delu je rešenje“, pravi. Ne bodimo mrtvi v društvu, delajmo vsi. Stari naj dela, da daje mladim dober zgled, mladi naj podpira z delom starejšega.

Obema referentoma se predsednik zahvali za referata, zborovalci so jima zaklicali krepki „živio“.

V nov odbor so se k sklepu izvolili skoro vsi stari odborniki. Odbor se je takoj konstituiral tako-le: Ant. Berginec, predsednik, K. Gruntar, podpredsednik; Vendramin, tajnik; Mervič, blagajnik; Ravbar, pevovodja; Živec, tajnikova namestnica; Orel, odbornica.

Po zborovanju smo bili v restavraciji pri Stareu dobro postreženi.

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo za Istro je imelo svoj redni občni zbor v Dolini dne 7. maja v prostorih rodoljubnega nadzupana g. Josipa Pangerea, ki je ta dan pristopil kot podporni član k društvu. Občnega zbora so se udeležili tovariši in tovarišice iz občin: Dolina, Klanec in Podgrad. Ni enega kolega in kolegije pa nismo videli iz občin Dekani in Marežice! Ni treba iti dalje, tu se vidi stanovska zavednost!

Predsednik tovariš Urbančič otvori zborovanje, pozdravi navzoče, poudarja v daljšem govoru mlačnost nekajih „kolegov“ in „koleginj“, dalje o zakonu o ureditvi učiteljskih plač, ki se „bliža“ sankciji, in o bodočih deželnozborskih volitvah.

Tajnik tovariš Venturini nam poda delovanje odbora v minulem letu, po katerem smo se prepričali, da je bilo v minulem letu pravega, resnega trudopolnega delovanja.

Blagajnik tov. Liškovič popravi — dasi ne rad, kontrast med predsednikovim in tajnikovim poročilom: Veselje žalost! Primanjkljaj znaša nad 50 K! Tu so zopet na vrsti — kolegi!

Mnogo jih je, ki niso še plačali prispevek 5 K, mnogi imajo zastano udnino! Kaj pa za Debenjakov spomenek? Po blag. poročilu se je prejelo do sedaj 96 K. Pa tisti, ki so na okrožnico zapisali znesek in še nič poslali?! Okrožnico, ki se je razposlala v koprskem okraju, čemu se je uporabila?! Zakaj se ne pošlje zopet odboru! Tovariši! Zdi se mi, da smo prelahkomiselni, ne čutimo, da imamo vodo že pri grlu!

V odbor so bili voljeni dosednji odborniki enoglasno, t. j. predsednik Anton Urbančič, podpredsednik Anton Maslo, tajnik Fran Venturini, blagajnik Stefan Šiško, odbornik Josip Bertok iz Lazareta.

Kot delegati k „Zavezini“ skupščini v Gorici so se priglasili tov.: Stefanija in Egidij Čeh, Fr. Wajsel, Fran Venturini in kot namestnik Kabaj.

Tov. Maslo je referiral: „Nekaj črtic k predpisaniemu smotru na enorazrednicah“. Čas ni dopuščal, da bi se o tem debatiralo.

Občni zbor izreka najsrčnejšo zahvalo g. Andr. Vrtovcu, vpokoj. učitelju itd. v Tolminu, ter ustanovitelj našega društva za darovanih 20 K z geslom: „Razmerno z drugimi stanovi in primerno svoji težavni a vzvišeni nalogi plačano učiteljsko bi zamoglo brez mučnih skrbi v pomanjkanju še veliko več storiti za šolstvo in narod! Sprejmite mali prispevek k stroškom v potezanju za izboljšanje svojega gmotnega stanja. Iskreno vas pozdravlja ter klič krepko naprej! Živeli!“

Živahna debata se je vnela pri slučajnostih. Pri marsičem sta nas krepko podpirala g. nadzupan Pangerec ter obč. tajnik in posestnik g. A. P. Sanein in njun glas — ljudski glas — tudi uvaževali.

O slučajnostih, dasi so bile jako važne, ne govorim dalje.

V nadi, da se kmalu zopet snidemo pa vsi brez izjeme in da bomo bili kot en duh in eno telo, smo se po osemurnem zborovanju izmučeni razšli.

Ne zabite

„Učiteljskega konvikta!“

Srednješolski vestnik.

**** Osebnost vest.** Pravi učitelj na gimnaziji v Novem mestu, g. Martin Majcen, je potrjen definitivno v službovanju in se mu je priznal naslov profesorja.

**** Jubilejski koncert dunajskih srednješolcev.** V soboto se je v veliki dunajski glasbeni dvorani vršil jubilejski koncert dunajskih srednješolcev. Koncert, ki mu je bil protektor naučni minister, je izvajalo 500 srednješolcev. V nedeljo so koncert ponavljali ob nizki ljudski vstopnini.

**** Preganjanje dijakov.** Ravnateljstvo realne gimnazije v Osejku je v smislu sklepa profesorskega zbora predložilo za izgon peterico dijakov, ker so demonstrirali proti madjarskemu železniškemu uradniku, ki je hrvaške pevce psoval, da so „živina“. — 18 dijakov zagrebške gimnazije, katerih očetje so pri zadnjih volitvah glasovali proti vladi, bo moralo plačati šolnino. Doslej so bili ti dijaki šolnine oproščeni.

**** S tržaške državne gimnazije** nam poročajo: Državni poslanec g. dr. Rybář je bil opozorjen iz dijaških krogov na jako čudne in za dijake nepovoljne razmere, ki vladajo na tukajšnjem državnem gimnaziju in za katere se je z ozirom na samomor dijaka Vovka začelo zanimati tudi širše občinstvo. To je bilo gospodu poslancu v poved, da se je predstavil gospodu namestniku ter mu razložil omenjene razmere, ki pričajo, da na strani nekaterih profesorjev ni prav nikake dobrohotnosti nasproti dijakom — brez razlike narodnosti, kar se izraža sosebno v kvalifikaciji ob koncu I. semestra, ko je bilo v posameznih razredih po 30, 40, da, celo 70 od sto neugodno klasificiranih dijakov. Koliko siromašnih očetov je bilo občutno zadetih s tem, da so morali plačati šolnino! G. namestnik je z največjim zanimanjem poslušal te podatke in je zagotovil, da se da nemudoma informirati o stvari.

**** Učno mesto za klasiško filologijo** (glavni predmet) in nemščino (postranski predmet) je razpisano na državni gimnaziji v nemškem učnem jeziku v Ljubljani. Prošnje je vlagati do 15. junija t. l.

**** Matura.** Pismena matura na srednjih šolah na Kranjskem bo 1., 2. in 3. junija, na II. državni gimnaziji in na realki v Ljubljani pa še 4. junija. Ustna matura bo na gimnaziji v Novem mestu 25., 26., in 27. junija; na gimnaziji v Kranju 30. junija, 1. in 2. julija; na realki v Ljubljani 4. julija popoldne ter 6., 7. in 8. julija; na I. državni gimnaziji v Ljubljani 9., 10., 11., 13., 14. in 15. julija; na mestni realki v Idriji 16., 17. in 18. julija; na II. državni gimnaziji v Ljubljani pa 20., 21. in 22. julija. Šolsko leto se konča na I. državni gimnaziji v Ljubljani, na gimnaziji v Kranju in Novem mestu in na realki v Idriji 4. julija.

**** Višjo dekljsko šolo v Zadru** namerava vlada ustanoviti, ker morajo Dalmatinci sedaj pošiljati svoje hčere v Cetinje, Mostar in Beograd.

Književnost in umetnost.

Fr. Marolt, Vojvodina Kranjska. 17 zemljepisnih nariskov v barvotisku z besedilom in s pojasnilom znamenj. Cena: 10 K. V Ljubljani, 1908. Izdala in založila Ig. pl. Kleinmayr in Fed. Bamberg.

Pri razstavi učil v šentjakobski šoli v Ljubljani sem imel priliko videti ljubljanskega mestnega učitelja Fr. Marolta tehnično spretnost v risanju. Če se ne motim, je napravil takrat sliko ljubljanskega mesta v srednjem veku. Tudi Vojvodina Kranjska, sestavljena v merilu 1:75.000, je izdelana jako lično in ni dvoma, da doseže uspeh kot učilo na slovenskih ljudskih in meščanskih šolah. I v prvem razredu srednjih šol, kjer se poučujejo temeljni pojmi zemljepisa, bi utegnili tuintam dobro služiti. Zato priporočam varijom zemljepisnih učil, naj skrbje, da si njih zavodi nabavijo te nariske vojvodine Kranjske.

V splošnosti bi opozarjal na dva nedostatka, ki sta pri zemljepisnem pouku važna. Želel bi, da bi bila pri gorah naznačena višina. Ne smemo sicer trapiti učencev z brezsmiselnimi števili. Glavni podatki najvišjih gora in holmcev domače dežele in domač. kraja imajo pa brez ozira na domovinoznano to važnost, da nas uče primerjati, s čimer si bistrimo svoja čutila in tako praktično izkoriščamo svoje znanje. Iz istega razloga je tudi dobro, da imajo glavni kraji označeno svojo nadmorsko višino. Od vsega početka je treba zbuja smisel za vzpetost zemeljskega površja, kar soodločuje pri antropogeografiji: pri naseljenosti in opravi prebivalcev.

V podrobnosti omenjam n. pr. da se je vtihotapilo ime Nakles namesto Naklo. Namesto Unee bi rajši dejal in pisal Unica. Prof. Butar nas je tako učil, češ, da so v slovensčini imena rek ženskega spola. Mislim, da je trdil prav. Cesta od Idrije proti Goriškemu prestopi že pri Spodnji Idriji na desni breg Idrije in ne šele na Goriškem.

Dr. Drag. Lončar.

Popotnik ima v 5. štef. to-le vsebino: 1. Avguštin Požegar: Telesni siločet in njegova higiena. — 2. Alojzij Valenta in D. P.: Šolska

klop. — 3. Anton Špan: Ob potoku. — 4. J. B.: Zgledi iz uporabnega računstva. — 5. Književno poročilo. — 6. Razgled: Listek. — Pedagoški paberki. — Kronika.

Ganglovo dramo „Sin“ je uprizorilo preteklo nedeljo društvo „Ljudski oder“ v Trstu, in sicer v veliki dvorani „Delavskega doma“. To je 4. uprizoritev te drame v Trstu. Dne 10. maja je isto dramo uprizorilo društvo „Prešeren“ v St. Petru pri Gorici. „Sina“ so igrali doslej v Ljubljani, v Trstu, v Idriji, v Tolminu in v St. Petru.

Gostovanje zagrebškega gledališča v Pragi. Sedaj je gotovo, da bo zagrebško narodno gledališče gostovalo o priliki jubilejske razstave v Pragi. Deželna vlada hrvaška je dobo gostovanja znižala od deset na osem dni ter odobrila izdatke. Hrvaški umetniki odpotujejo v Prago dne 6. avgusta t. l.

„Slepa ljubezen“. Komaj je minulo mesec dni, kar je izšla knjiga „Slepa ljubezen“, in že se je razpečalo 2000 izvodov. To je za naše slovenske razmere naravnost velikanski uspeh. Navadno se razpeče kake slovenske knjige prvo leto po nekoliko sto izvodov, n. pr. Aškerčevih „Balad in romanov“ se je razpečalo v 12 letih 1.200 izvodov. Lahko rečemo, da takega uspeha še ni dosegla nobena slov. knjiga kakor Peskova „Slepa ljubezen“. V enem mesecu 2000 izvodov! Knjiga pa je tudi vredna, da jo vsako čita, da se razširi v vsako slovensko hišo. Dobi se za malenkostno ceno 1 K 10 h pri vsakem knjigotrcu, pri vsakem učitelju se lahko naroči, ker so vsi učitelji dobili nabiralne pole, in dobi se tudi pri pisatelju A. Pesku, nadučitelju v Narapljah pri Ptujski gori. — Tako je delo učiteljstva!

Zmaga slovenske pesmi v Parizu. Poročali smo že v 1. letošnji številki, da napravi Pevske Druženje (pevsko združenje) moravskih učiteljev izlet v Pariz, kjer namerava dati nekoliko javnih koncertov. Prvi nastop je bil 24. aprila v mestni hiši, kjer je česke pevce sprejel župan z mestnim zborom in prefekt (namestnik) pariški. Po slavnostnem sprejemu se je vršil v mestni dvorani koncert. Župan in vsi kritiki so čestitali dirigentu na sijajnem uspehu, vsi pariški listi so prinesli o tem koncertu navdušena poročila. 25. aprila je bil velik javni koncert v Trocaderu. S tem si je slovenska pesem pridobila tudi v Parizu ono priznanje, ki ga zasluži. Naši moravski tovariši pa so zmagoslavno prodrli v veliki svet. Živio!

Kulturno delo.

+ Letošnja glavna skupščina družbe sv. C. in M. za Istro se vrši 31. t. m. v Pulju. — Kakor poročajo časniki, se utegne ta skupščina razviti v velik narodni praznik.

+ XLIV. redni občni zbor „Slovenske Matice“ se vrši v ponedeljek dne 25. maja 1908. l., ob osmi uri zvečer v Ljubljani v veliki dvorani „Mestnega doma“. Vrsta razpravam: 1.) Predsednikov govor. („Kultura in politika“). — 2.) Letno poročilo tajnikov za dobo od 15. maja 1907. do 15. maja 1908. l. — 3.) Poročilo blagajnikovo o računskem sklepu za l. 1907. Računski sklep in ostali računi so gg. društvenikom v pisarni na ogled in jim bodo pri obnem zboru samem tiskani na razpolago. — 4.) Volitev treh računskih presojevalcev (§ 9. lit. a društ. pravil.) — 5.) Poročilo blagajnikovo o proračunu za leto 1908. — 6.) Dopolnilna volitev društvenega odbora. Po § 12. al. 5. društvenih pravil izstopijo letos iz odbora gospodje: Bartl Anton, Dimnik Jakob, Koblar Anton, Macher Ivan, Majeiger Ivan, dr. Opeka Mihael, Pleteršnik Maks, dr. Sket Jakob in Zupančič Vilibald. Poleg teh bo obnemu zboru izvoliti na mesto umrlega odbornika g. Vilharja Ivana, ki mu je i letoš potekla odborniška doba in namesto izstopivšega odbornika g. Levca Frana, c. kr. dež. šolskega nadzornika, še dvoje novih odbornikov za dobo štirih let, oziroma dveh let. V odboru pa še ostanejo gg.: dr. Detela Fran, Finžgar Fran, Gangl Engelbert, Govekar Fran, Grasselli Peter, dr. Gruden Josip, dr. Ilesič Fran, dr. Kos Fran, Kostanjevec Josip, dr. Lončar Dragotin, Mičilinski Fran, dr. Murko Matija, Orožen Fran, Perušek Rajko, Pintar Luka, dr. Požar Lovro, Seidl Ferdinand, Senekovič Andrej, Sušnik Ivan, Svetec Luka, dr. Šlebinger Janko, Šubic Ivan, dr. Tavčar Ivan, dr. Tomineš Josip, Trstenjak Anton, ing. chem. Turk Jakob, dr. Ušeničnik Aleš, Wiethaler Fran in dr. Zbašnik Fran. Vsaj 20 odbornikov mora praviloma bivati v Ljubljani, izstopivši smejo biti zopet voljeni. Pri volitvi treh računskih presojevalcev in pri volitvi odbornikov se vpoštevajo tudi lastnoročno podpisani volilni listki nenavzočih društvenikov. — 7.) Potrditev novega poslovnika. — 8.) Posamezni nasveti in predlogi.

Politiški pregled.

*** Poslanska zbornica.** Posl. Marani je predložil interpelacijo na ministra za trgovino zaradi letnih dopustov za poštne uradnike v mestu goriškem. Posl. Pernerstorfer in tovariši so predložili interpelacijo na ministra za nauk zaradi suspenzije predavaj profesorja Wahrunda. Interpelacija pravi, da je sklep juridične fakultete v Inomestu, da se preda-